

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 17010/2024
29.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Драган Благојевић, адвокат из ..., против туженог „Дунав осигурање“ а.д.о. Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4856/22 од 13.12.2023. године, у седници одржаној 29.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против одбијајућег дела пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4856/22 од 13.12.2023. године и одлуке о трошковима парничног поступка садржано у тој пресуди.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 33892/20 од 19.05.2022. године, исправљеном решењем истог суда П 33892/20 од 06.02.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати: 825.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности, 180.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због наружености, 205.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и 65.000,00 динара на име претрпљеног страха, све са законском затезном каматом од 19.05.2022. године до исплате. Ставом другим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев у делу да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од: 1.175.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности, 820.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због наружености, 195.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и 85.000,00 динара на име претрпљеног страха, све са законском затезном каматом од 19.05.2022. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 2.362.994,10 динара са законском затезном каматом од 22.12.2012. године до исплате, на име изгубљене зараде за период од 22.12.2012. до 10.04.2017. године; 2.657.805,48 динара са законском затезном каматом од 22.12.2021. године до исплате, на име разлике између зараде КВ фризера и физичког радника на лакшим пословима за период од 11.04.2017. до 30.11.2021.

године; 29.177,60 динара на име месечне новчане ренте почев од 01.12.2021. године сваког месеца, с тим да тужени уплаћује сваког месеца унапред од 01. до 05. у месецу на текући рачун тужиоца, све ближе наведено у том делу изреке, све док за то постоје законски услови и 267.417,07 динара са законском затезном каматом од 22.12.2021. године на име накнаде за туђу негу и помоћ за период од 22.12.2012. до 01.09.2013. године. Ставом четвртим изреке, делимично је одбијен тужбени захтев у делу да се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде за туђу негу и помоћ за период од 22.12.2012. до 01.09.2013. године исплати износ преко досуђеног износа од 267.417,07 динара до траженог износа од 297.417,07 динара са законском затезном каматом од 22.12.2021. године, као неоснован. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 1.299.597,00 динара са законском затезном каматом од испуњења услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4856/22 од 13.12.2023. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Првог основног суда у Београду П 33892/20 од 19.05.2022. године, исправљеном решењем истог суда П 33892/20 од 06.02.2023. године у ставу првом, трећем и петом изреке. Ставом другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му исплати накнаду нематеријалне и материјалне штете и то: на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности 658.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због наружености 46.200,00 динара, на име изгубљене зараде због неспособности за рад у периоду од 22.12.2012. до 01.09.2013. године и разлике зараде у периоду од 01.09.2013. године закључно са 30.11.2021. године 1.827.028,56 динара са законском затезном каматом од 22.12.2021. године до исплате; на име месечне новчане ренте почев од 01.12.2021. године 6.077,34 динара сваког месеца од 01. до 05. у месецу на текући рачун тужиоца бр. ... код „Erste bank“ АД Нови Сад, све док за то постоје услови, на име накнаде за туђу негу и помоћ у периоду од 22.12.2012. до 01.09.2013. године 130.039,94 динара са законском затезном каматом од 22.12.2021. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца за исплату накнаде нематеријалне и материјалне штете и то: на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности за износ од 167.000,00 динара, на име претрпљених душевних болова због наружености за износ од 133.800,00 динара, на име претрпљених физичких болова за износ од 205.000,00 динара, на име претрпљеног страха за износ од 65.000,00 динара, све са законском затезном каматом од 19.05.2022. године до исплате; на име изгубљене зараде за време неспособности за рад и разлике зараде са номинално обрачунатом каматом за износ од 3.193.771,02 динара са законском затезном каматом од 22.12.2021. године до исплате, на име месечне новчане ренте сваког месеца од 01. до 05. у месецу на текући рачун тужиоца за износ од 23.100,26 динара и на име накнаде за туђу негу и помоћ за износ од 137.377,13 динара, све са траженом каматом, као неоснован. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка од 1.104.552,00 динара са законском затезном каматом од испуњености услова за извршење до исплате. Ставом петим изреке, одбијени су захтеви парничних странака за накнаду трошкова парничног поступка.

Против одбијајућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену и одлуке о трошковима парничног поступка садржане у њој, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правноснажну пресуду у побијаном делу применом члана 408. и члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити је другостепени суд учинио неку од повреда поступка из члана 374. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ...2012. године повређен у саобраћајном удесу, који је скривио осигураник туженог ББ, управљајући моторним возилом брзином већом од дозвољене и под утицајем алкохола у крви од 1,65 промила. Тужилац се налазио на месту сувозача и није био везан сигурносним појасем када се удес догодио, налетом на друго возило заустављено на семафору. Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду К 1444/14 од 09.03.2015. године осигураник туженог ББ је оглашен кривим за извршено кривично дело тешко дело против безбедности јавног саобраћаја и изречена му је условна осуда, уз утврђену казна затвора у трајању од 1. године и 11 месеци, која се неће извршити уколико у року од 5 година не изврши ново кривично дело.

Тужилац је у удесу задобио тешке телесне повреде опасне по живот, преломе костију крова и основице лобање и костију лица, праћене повредом садржаја лобањске дупље у виду нагњечења коре мозга, померањем десне очне јабучице из анатомског положаја и повредом тврде можданице уз истицање мождане течности кроз нос, те вишеделни прелом тела десне бутне кости. Услед претрпљених повреда наступиле су трајне последице које се огледају у ожиљно-деформишућим оштећењима лица праћеним функционалним сметњама у јаким степену, у умањењу видне способности и двосликама, у ограниченом отварањем уста, поремећају у функцији чула мириса и у лакостепеном скраћењу десне ноге за око 2 цм, уз лакостепено гегање при ходу, као и у лакостепеном умањењу обима покрета у зглобовима десне ноге у куку и колену, што је све довело до трајног умањења животне активности од 54%. Тужилац је трпео физичке болове и страх одређеног интензитета и трајања, ближе описаног у основном и допунском налазу и мишљењу Комисије судских вештака Института за судску медицину, Медицинског факултета Универзитета у Београду. Код тужиоца постоји наруженост тежег степена, због које је тужилац трпео и трпеће трајне душевне болове.

Због последица претрпљених повреда, услед проблема са видом и проблема са ортопедског становишта, тужиоцу је умањења радна способност. Тужилац је по занимању мушки фризер, али није обављао послове у струци, већ је радио као магационер у различитим предузећима у периоду од 01.03.2012. године до 30.06.2012. године. У време повређивања тужилац је имао 24 године живота и није био у радном односу. Током поступка је тврдио да је непосредно пред саобраћајну незгуду ангажован на пробном раду у предузећу „ВВ“ на радном месту магационера, након чега је требало да потпише уговор за плату од 27-28.000,00 динара, што није поткрепљено писаним доказима. Путем вештачења је утврђено да је тужилац неспособан за послове фризера због појаве двослика и проблема у сагледавању треће димензије код вида, те да је неспособан за тешке физичке послове и неспособан је за послове подизања или ношења терета већег од 20 кг.

Због врсте и карактера повреда и начина санирања прелома десне бутне кости, код тужиоца је постојала потреба за туђом негом и помоћи до оперативног одстрањивања спољашњег фиксатора у августу 2013. године, због којег му није био дозвољен ослонац на ногу. Тужиоцу је нега и помоћ била неопходна у подмиривању основних потреба, као и при устајању из постеље ради обављања физиолошких и других потреба у кући и одржавању личне хигијене.

Према мишљењу комисије вештака, за случај да је тужилац користио сигурносни појас повреде главе и лица би највероватније биле избегнуте, а уколико би до повреда и дошло опсежност повреда би у знатној мери била редукована те би последице или изостале, или би биле незнатне у односу на оне које су настале, док у односу на вишеделни прелом тела десне бутне кости коришћење сигурносног појаса не отклања ризик настанка повреде.

Вештачењем Института за судску медицину, Медицинског факултета Универзитета у Београду утврђено је да је код тужиоца наступило умањење опште животне активности у висини од 54%. Тужилац има ожиљно деформишућа оштећења лица која су праћена функционалним сметњама у јаком степену, има умањење видне способности у двосликама, ограниченом отварању уста, поремећаје чула мириса, у лакостепеном скраћењу десне ноге за око 3 центиметра као и лакостепеном умањењу обима покрета у зглобовима десне ноге – кука у колену. Код тужиоца присутни су ожиљци на кожи, поглавини, лицу и врату, што је довело до ожиљно деформишућих оштећења са функционалним сметњама. Присутна је деформација десне пирамиде асиметрије лица услед импресије јагодичног предела десно, као и ожиљне промене на доњим удовима, те лаког степена гегања при ходу због скраћења десне ноге што узрокује естетску наруженост у смислу наружености тежег степена. Код тужиоца је постојала потреба за туђом негом и помоћи све до оперативног одстрањивања спољашњих фиксатора у августу 2013. године, при устајању из постеље ради обављања физиолошких и других потреба у кући, као и при одржавању личне хигијене. Правилним коришћењем сигурносног појаса и повреде главе и лица највероватније би биле избегнуте, а уколико би до повреда дошло њихова опсежност би у значајној мери била редукована па самим тим и последица повреда. Тужилац је неспособан да обавља посао фризера 100%, а за друге радне послове лакшег опсега умањена му је општа радна способност 40%. Не може да диже терет изнад 7 килограма у једном захвату, не може дуго да стоји, дуго да хода и не може да ради дуже од осам сати. Не може да ради на висини и управља средствима унутрашњег транспорта. Способан је за послове магационера и друге лакше послове ван наведених ограничења. Тужиоцу је у вансудском поступку на име обештећења по овом основу исплаћен део накнаде штете. По пресуди Првог основног суда у Београду П 25413/13 од 19.04.2018. године, тужиоцу је досуђено на име накнаде нематеријалне штете и то: 225.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности, 310.000,00 динара на име претрпљених душевних болова због наружености, 215.000,00 динара на име претрпљених физичких болова и 130.000,00 динара на име претрпљеног страха.

Вештачењем од стране вештака економско-финансијске области, утврђено је коју штету је тужилац претрпео због немогућности да остварује приходе за време када је био неспособан за рад, колико исти убудуће губи због мање зараде на другом радном

месту уместо да ради као фризер, и колико је износила накнада за туђу негу и помоћ за време док је носио фиксатор за период од 22.12.2012. до 01.09.2013. године.

При овако утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је утврдио да је тужбени захтев тужиоца сходно чл. 154, 155, 173, 189, 192. и 200. ЗОО делимично основан и досудио износе ближе означене у назначеним ставовима првостепене пресуде. Суд је закључио да постоји допринос тужиоца настанку штетне последице од 30%, јер није имао везан сигурносни појас приликом узрокованог удеса. При томе, првостепени суд је имао у виду да је тужиоцу у вансудском поступку као и по пресуди Првог основног суда у Београду П 25413/13 од 19.04.2018. године исплаћен део накнаде штете.

Другостепени суд је закључио да чињенично стање од стране првостепеног суда није довољно утврђено, па је након отварања расправе пред тим судом и додатним утврђењем чињеничног стања делимично усвојио тужбени захтев тужиоца и одлучио као у ставу другом изреке другостепене пресуде, док је у преосталом делу тужбени захтев одбио. Наиме, другостепени суд налази да је приликом досуђивања висине накнаде штете тужиоцу по основу умањења животне активности, наружености, претрпљеног страха, као и накнаде штете везано за ренту и изгубљену зараду за спорни период, као и у погледу утврђивања висине накнаде за туђу негу и помоћ, требало имати у виду следеће чињенице.

Туженом је дана 31.01.2014. године сходно члану 200. став 2. ЗОО на име душевних болова због умањења животне активности исплаћено 225.000,00 динара, а правична накнада у то време била је 1.500.000,00 динара умањено за 30% (допринос тужиоца) да је износ од 1.050.000,00 динара због чега следи да је тужилац на тај начин обештећен 36%. По пресуди Првог основног суда у Београду П 25413/13 од 19.04.2018. године тужиоцу је по том основу исплаћено 225.000,00 динара. Правична накнада по том основу је била 1.800.000,00 динара (што умањено 30% по основу доприноса износи 1.260.000,00 динара). Тужилац је на тај начин обештећен 17% (укупно 53% због чега разлику од 47% у износу накнаде од 200.000,00 динара која би му у моменту доношења пресуде била практична накнада) чини износ од 940.000,00 динара која се има умањити за 30% на име доприноса, а што указује да тужиоцу треба исплатити по том основу још 658.000,00 динара.

Математичким прерачуном утврђено је да је тужиоцу на име претрпљених болова због наружености треба досудити још 46.200,00 динара па је напред назначене износе досудио, док је у преосталом делу захтев за веће износе одбио као и за накнаду за претрпљени страх и физички бол где је захтев одбијен у целости налазећи да је тужиоцу за те видове накнаде штете иста у потпуности исплаћена.

У односу на накнаду за туђу негу и помоћ и изгубљену зараду за време спречености за рад и разлике зараде, као и висину месечне ренте другостепени суд је закључио да је требало имати у виду следеће чињенице: обим зараде коју повређени губи услед трајне радне способности има се ценити по принципу еквивалентности између оствареног прихода од рада који је обављао пре повређивања и могућих прихода на основу преостале радне способности. Тужилац је по струци фризер, али није показао намеру да се тим послом бави већ је обављао послове магационера.

Разлика између зараде на том месту као неквалификованог радника за 2021. годину износи 104.182,16 динара што чини разлику за месец од 8.681,84 динара а са умањењем од 30% сразмерно доприносу то произлази да тужилац трпи месечну штету за износ ренте од 6.077,84 динара, па је тај износ тужиоцу на име ренте и досуђен, док је у преосталом делу захтев одбијен.

У погледу накнаде штете за туђу негу и помоћ за период од 22.11.2012. до 01.09.2013. године другостепени суд налази да је правилан износ од 130.030,94 динара са припадајућом каматом а за већи износ је захтев одбијен као неоснован.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилно утврђеном чињеничном стању и примени материјалног права. Тужилац је због претрпљене саобраћајне незгоде претрпео штету како материјалну, тако и нематеријалну. Сходно чл. 154, 155, 173, 189. и 200. ЗОО тужилац има право на накнаду тражене штете. Правилно је опредељен допринос тужиоца за настанак штете. Један део износа тужиоцу је већ исплаћен, а другостепени суд правилно је определио висину преосталог дела штете који је тужени као осигуравач дужан платити тужиоцу.

Наводима ревизије не доводи се у сумњу правилност другостепене пресуде. У ревизији се у већем делу понављају чињенице које су утврђене у току другостепеног поступка и које су правилно цењене. Наводи у ревизији да тужилац није био везан сигурносним појасом јер није био исправан не могу се ценити у овом поступку. Возило у ком се тужени налазио као сувозач било је регистровано, што значи да је прошло технички преглед. Доказ у прилогу својих тврдњи тужилац је морао прибавити у току трајања поступка, што није учинио. Висина нематеријалне штете се опредељује поред већ наведених параметара и у складу са висином стандарда окружења и седишта животних активности. Стога се ревизијски наводи да је другостепени суд погрешно оценио и извео погрешан закључак о доприносу тужиоца у насталој штети и погрешно определио висину накнаде, неосновани.

Правилна је одлука о трошковима поступка.

На основу изнетог, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић